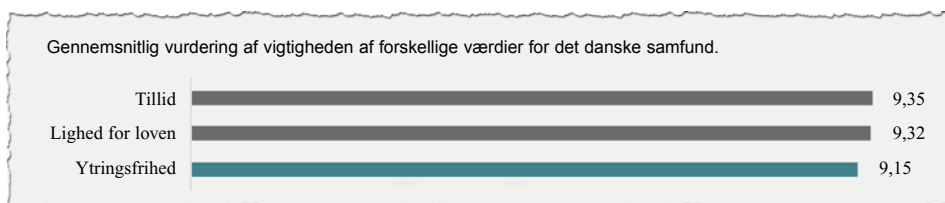

69. Ytringsfrihed i Danmark

Ytringsfrihed er vigtig for danskerne. På listen over de 10 vigtigste værdier for det danske samfund placerer danskerne ytringsfrihed på en flot tredjeplads - kun overgået af tillid og lighed for loven. I dette kapitel behandles, hvad ytringsfrihed i Danmark betyder i praksis.

Betydningen af ytringsfrihed

Justitsministeriets forskningskontor, 30. april 2020

Ytringsfrihedskommissionen blev nedsat i 2017 for at vurdere ytringsfrihedens rammer og generelle vilkår i Danmark. Et bredt flertal i Folketinget begrundede dette med et ønske om at værne om ytringsfriheden.

Ifølge en spørgeskemaundersøgelse ramte det ganske godt, hvad befolkningen mente, for det blev til en flot tredjeplads på top 10 listen over de vigtigste danske værdier. Ytringsfrihed kom foran velfærdssamfundet, kønsligestilling, det danske sprog, frisind, foreningsliv og frivillighed, hygge samt den kristne kulturarv, der lige akkurat kom med på listen. 10 er vigtigst på en skala fra 0 til 10.

Hvordan fungerer ytringsfriheden i Danmark? Det har jeg undersøgt, helt og aldeles uvidenskabeligt, alene baseret på mine egne iagttagelser.

Retten til at håne Muhammed

Vigtigst er retten til at håne muslimerne og deres elskede profet, Muhammed. Der er fortolkninger af koranen, der forbyder afbildninger af Muhammed, og så er der gået sport i at understrege sin frihed ved at trodse Koranen og afbilde Muhammed, endda som terrorist: "Se, hvad vi kan i Danmark i ytringsfrihedens navn!"

Støjberg hylder og deler Muhammed-tegningerne

"Der var - og er - god grund til både at stå ved og være stolt af Muhammed-tegningerne den dag i dag. Det var - og er - nødvendigt at være ganske klar på det fundament af frihedsrettigheder, som Danmark er bygget på. Et fundament som generationer før os har lagt, og som vort land er grundlagt på," skriver Inger Støjberg onsdag i et opslag på Facebook, hvor hun også viser et par af tegningerne.

BT.dk, 30. september 2020

denstkjultekorrupsion.dk/video60

Inger Støjberg, 26. september 2017

denstkjultekorrupsion.dk/video61

Jens Jørgen Thorsens maleri, 1984

“Jeg har selv Kurt Westergaards berømte tegning til at ligge som min baggrunds-skærm på min iPad. Det har jeg, fordi jeg elsker Danmark,” skrev Inger Støjberg på Facebook, da hun var integrationsminister og utilfreds med, at tegningerne ikke blev vist på Skovgaard Museets udstilling, *Billedstorm*. Hun sagde til TV2 News i den anledning:

“De er i deres gode ret til at sige, som de gør, og udstille, hvad de gør, men der er bare ingen tvivl om, at Muhammed-tegningerne har været med til at definere vores frihedsorienterede samfund igennem de seneste 10 år.”

Retten til at håne Jesus

Det er lidt af en kontrast til behandlingen af Jens Jørgen Thorsens Jesus-maleri, da Birkerød Kunstforening i 1984 efter aftale med DSB havde bestilt et maleri til Birkerød Station. Maleriet viste Jesus i en fræk positur, der ikke overlod noget til fantasien. En kristen studerende syntes, det var perverst, og han malede det over. Det var egentlig meningen, at Thorsen skulle gøre maleriet færdigt, men så skred daværende trafikminister Arne Melchior (CD) ind:

“Det maleri er efter min bedste overbevisning anstødeligt, blasfemisk og meget andet af den skuffe, så der kan slet ikke være tale om, at det maleri kan sidde på en offentlig bygning.”

Jens Jørgen Thorsen var - ligesom Inger Støjberg - en markant provokatør, dog med den afgørende forskel, at han provokerede de kristne. Det var der ikke plads til inden for ytringsfrihedens rammer. Hans planlagte Jesus-film, *The Love Affairs of Jesus Christ*, vakte så meget internationalt postyr, at Det Danske Filminstitut trak sit tilsagn om støtte til filmen tilbage.

Ytringsfrihed i mine unge dage: Retten til at vælge selv

Jeg voksede op under den kolde krig i 70'erne og 80'erne. Da var ytringsfrihed noget, de ikke havde i Sovjetunionen. Der kunne sovjetborgerne ikke frit vælge de bøger, de gerne ville læse, høre den musik, de gerne ville lytte til, eller se de film, de gerne ville se. Det er præcis den situation, vi har i Danmark i dag, men ingen taler om begrænsningerne af ytringsfriheden her i landet.

I Danmark kan vi ikke frit købe de bøger, vi gerne vil læse, købe den musik, vi gerne vil lytte til, eller købe de film, vi gerne vil se. I Sovjetunionen var udvalget af kulturgoder begrænset af, hvad der ifølge Sovjetunionens ledere var godt for befolkningen. I Danmark er udvalget af kulturgoder begrænset af, hvad de internationale mediekoncerner mener, de kan tjene flest penge på.

Da Sovjetunionen begrænsede borgernes adgang til kunst og kultur, kaldte vi det censur, og vi var indignerede, men når mediekoncernerne i vor tid begrænser befolkningens adgang til kunst og kultur, beskrives det som "legitime formål, der er nødvendige i et demokratisk samfund" (kapitel 45).

Ytringsfriheden er ikke uden grænser. Hensynet til de amerikanske aktionærer vejer trods alt tungere end borgernes adgang til information.

Selvcensur

Der var aviser, der ikke viste Muhammed-tegningerne i forbindelse med 15-året for Muhammed-krisen og heller ikke trykte tegningerne på årsdagen for angrebet på ugebladet *Charlie Hebdo*. De blev beskyldt for selvcensur, og selvcensur er en trussel mod ytringsfriheden. Det vides dog ikke med sikkerhed, om nogen af dem undlod at trykke tegningerne, fordi de har været trykt rigeligt allerede.

I princippet er jeg enig i, at selvcensur truer informationsfundet og således bør undgås, men jeg forstår ikke, hvorfor det kun er et problem i forbindelse med Muhammed-tegningerne. Jyllands-Posten fik ros, fordi de turde vise tegningerne, men det har altså ikke den store betydning for min dagligdag.

Jeg har hverken et problem med profetens bombe eller Jesus' tissemand, men jeg forstår ikke, hvorfor det er så vigtigt at håne de troende. Jeg havde haft større respekt for Jyllands-Posten, hvis den i 1992 havde turdet trykke Kurt Rasmussens artikel om FDV's forbrydelser i videobranchen (side 434).

I 33 år har mediernes selvcensur afholdt dem fra at skrive om en af historiens største økonomiske forbrydelser i Danmark. Det samme gælder for så vidt løgnen om, at frihandelen blev diskuteret og forbudt i forbindelse med infosoc-direktivet. Årsagerne til de høje danske forbrugerpriser er også tabu, og man skal lede længe efter en artikel om EU's frihandelsforbud. Det er totalt umuligt at finde en artikel, der tør kritisere en manipuleret dom fra Vestre Landsret.

Jeg ved ikke, hvad der ligger bag, men jeg konstaterer, at ingen har villet bruge ytringsfriheden til at undersøge FDV's forbrydelser, at se det danske retssamfund efter i sømmene eller at debattere EU's frihandelsforbud.

Adgangen til at ytre sig

Men man har vel stadig ret til at ytre sig, hvis man har noget på hjerte? Hvis jeg vil fortælle en uvidende omverden om økonomiske forbrydelser, har jeg frihed til at udgive en bog med en udførlig gennemgang af forbrydelsen, eller hvad?

Næh, det viste injuriesagen. Det koster bøder og erstatninger, hvis man bruger sin ytringsfrihed til at kritisere de forkerte personer i toppen af dansk erhvervsliv.

En verden uden debat

Der er ikke tradition for at diskutere ophavsret i Danmark. Politikerne har aldrig forstået ophavsretten, som allerede i 80'erne og 90'erne var fuldstændig overladt til triumviratet, dvs. Johan Schlüter, Mogens Koktvedgaard og Peter Schønning. Det førte til verdens mest restriktive ophavsretslov, der for en tid også gjorde det ulovligt at fremstille en kopi til privat brug. Det betød f.eks., at når jeg havde købt en CD-plade, var jeg nødt til at lytte til den i min stue, hvor CD-afspilleren stod. Jeg måtte ikke overspille den til min MiniDisc, så jeg også kunne høre musikken i soveværelset eller tage den med på turen til Luxembourg (side 354).

Traditionen med ikke at undersøge eller debattere ophavsret førte til, at FDV i 1989 ubemærket og uden debat fik indført § 23, stk. 3, der i 30 år blev brugt som fundament for en streng kontrol over markedet for udlejning af film (kapitel 15), og tricket gav måske inspiration til det endnu større overgreb nogle år senere.

Den 9. februar 1994 blev Mogens Koktvedgaards revision af ophavsretsloven fremlagt for Folketinget. Lovforslag L 197. Principielt var EU's låne/leje-direktiv implementeret (kapitel 20), men reelt blev direktivet blot brugt som undskyldning for at forbyde frihandel via afskaffelsen af international konsumtion, selvom det ses af direktivforslaget og forhandlingerne, at det ikke var meningen (kapitel 32). Det interessante er, at ikke en sjæl opdagede, at frihandelen var i fare som følge af lovforslaget. Tilfældigvis nåede forslaget ikke at blive vedtaget, før sommeren afsluttede folketingsåret, for ellers var frihandelen blevet afskaffet allerede i 1994. Og uden at ét eneste folketingsmedlem havde opdaget, at det var det, der var sket.

Det var i irritation over den kuldsejlede plan, at IFPI i efteråret 1994 alligevel gik til angreb på Street Dance (kapitel 34), og først da indehaver Peter Larsen gik til pressen, opdagede politikerne, hvad der var under opsejling. Og hårdt presset af den politiske modstand fandt J. Nørup-Nielsen på den latterlige nødløsning.

Debatten - hvis man kan bruge det ord - i Folketinget i foråret 1995 illustrerer, hvor let det er at føre Folketingets medlemmer bag lyset. Med undtagelse af Kim Behnke slugte de forklaringerne råt. Først troede de, at Danmark havde kæmpet for frihandel, men var kommet i mindretal. Senere troede de også på forklaringen om, at EU-retten afhænger af, om USA er med i en international konvention. Det sidste sludder gav som nævnt problemer med Kommissionen (side 538).

Triumviratet prøvede ufortrødent igen i 2002. De fulgte den samme opskrift, og alt tyder på, at de i ubemærkethed havde fået gennemført frihandelsforbuddet, hvis ikke det var lykkedes for mig at starte en debat. I virkeligheden var det ikke en debat, men en troværdighedskamp mod Schlüter, Koktvedgaard og Schønning, og de vandt. Et flertal vedtog derefter at forbyde frihandel i den tro, at Danmark under forhandlingerne om infosoc-direktivet var kommet i mindretal efter at have kæmpet med næb og kløer for at bevare den.

19 år senere har næsten alle politikere glemt, at der ikke længere er frihandel. Og alt dette er sket, fordi ophavsret stort set aldrig debatteres seriøst.

Johan Schlüter og AntiPiratGruppen

Internettet og mp3 revolutionerede befolkningens adgang til at høre musik. En pc med internetadgang skulle der blot til, og så kunne man dele sin musik med resten af verden. Musikken blev således gratis. I stedet for at købe en CD til 140 kr., var det muligt at downloade musikken fra internettet ganske gratis.

Oh, skræk og rædsel! Det er enden for musikindustrien, medmindre det bliver stoppet, tænkte de snæversynede chefer og gik som sædvanlig til Johan Schlüter for at få hjælp. Han startede en kampagne med det ensidige dommedagsbudskab, at når befolkningen hører musik gratis, er det tyveri. Det vil føre til, at ingen kan tjene penge på musikken. Musikbranchen vil dø, og så er der ikke mere nogen til at skabe ny musik. Og politikerne slugte argumentationen råt.

Fildeling blev forbudt, og Johan Schlüter oprettede AntiPiratGruppen og gik i krig mod landets fildelere, der blev hængt ud som simple tyveknægte. Og det var en god forretning for advokatfirmaet. Trusselsbreve med gigantkrav blev sendt ud i øst og vest med indbyggede forligstilbud på mere beskedne beløb, og mange gik på den. Udsigten til at blive involveret i en retssag med et kæmpe erstatningskrav fik chokerede borgere til at betale, selvom de intet ulovligt havde gjort.

I virkeligheden viste den ene undersøgelse efter den anden, at fildeling skabte øget omsætning. Jo mere musik, man blev udsat for, jo mere musik var man også villig til at betale for. Det samme gjaldt download af film. Den ene dag kunne man læse, at James Camerons blockbuster *Avatar* (2009) satte ny rekord i piratkopier. Den næste dag kunne man læse, at den også satte nye salgsrekorder på DVD.

Hurra for fildeling

Så var de ude med snøren igen. I forrige uge gik antipiraterne atter i aktion og sendte breve ud til fildelere i hele landet. Og budskabet var svært at komme uden om for de omkring 200 modtagere, der blev mødt med tårnhøje erstatningskrav. Igennem det sidste år er vi blevet tudet ørerne fulde af repræsentanter fra blandt andet pladebranchens fællesorganisation (IFPI), Dansk Musiker Forbund og Koda, der gennem flittig brug af kriminologiens terminologi fortæller os, at fildeling er lig med "tyveri" - at det er en "krænkelse" af rettighedshaverne at "stjæle" deres musik. Desværre er det lykkedes råbekoret at overbevise store dele af den danske befolkning om, at ikke-kommerciel ligesom kommerciel fildeling udelukkende er af det onde. Det er den ikke.

Faktum er, at fildeling har været revolutionerende for de tusindvis af nye bands, hvis musik med stor sandsynlighed aldrig var nået frem til Kuala Lumpur eller Tokyo, havde det ikke været for uploaderen Uffe fra Utterslev. Og hvis 16-årige Kenneth har lyst til at "stjæle" min musik, så værsgo! For sandsynligheden for at han ville have hørt den - havde det ikke været for Uffe, der deler sin musik med ham - er lille. Kenneth kom til min sidste koncert og tog tre af sine venner med. Uffe kom ikke. Han havde fået en bøde på 100.000 kroner af AntiPiratGruppen.

Piratgruppen og Steppeulv-affæren

Modreaktionen kom fra en gruppe mennesker i opposition til AntiPiratGruppen, en slags anti-AntiPiratGruppe. De droppede den dobbelte negativ og kaldte sig simpelthen for Piratgruppen, et lettere misvisende navn. De var ikke pirater, men de ville skabe debat om AntiPiratGruppens metoder, og de udfordrede postulatet om, at fildeling er tyveri og altid er til skade for musikerne.

Piratgruppen var lykkedes med noget så svært som at skabe debat om ophavsret, og det ville Foreningen af Danske Musikkritikere anerkende ved at nominere den i kategorien Årets Idé ved Steppeulvens prisuddeling for "at have rejst en vigtig debat, der ikke kun handler om pladeselskabers og musikeres økonomi."

Det faldt LO for brystet. Et tilsagn om økonomisk støtte blev trukket tilbage, og ja, det fik til gengæld mig op af stolen. Principielt bliver det umuligt at have uvildige prisuddelinger, hvis den nødvendige økonomiske støtte gøres betinget af opfyldelse af sponsorerens krav om, hvem der må eller ikke må blive nomineret. Endnu værre er LO's og den senere socialdemokratiske kulturordfører Mogens Jensens modstand mod debat. Hvordan kan debatten i sig selv være skadelig i et demokratisk samfund? Jeg er ikke enig med ham i, at fildeling altid er et onde, men er det virkelig så forfærdeligt, at spørgsmålet debatteres?

Nye sponsorer til omstridt Steppeulvpris

Nye sponsorer er dukket op til uddelingen af musikprisen Årets Steppeulv. Studenterhuset i Aalborg og filmforretningen Laserdisken giver tilsammen de 50.000 kroner som kompensation for den støtte, som LO trak tilbage tidligere på ugen.

LO trak sin støtte, fordi Foreningen af Danske Musikkritikere, som står bag Steppeulvprisen, har nomineret Piratgruppen til en pris for Årets Idé. Nu har samme nominering fået filmforretningen Laserdisken til at give 25.000 kr. til Steppeulvprisen. Mens Studenterhuset i Aalborg giver penge, fordi de mener, det er vigtigt med en uafhængig musikpris, tager Laserdisken skridtet videre: Indehaver Hans Kristian Pedersen beskylder LO for overgreb på ytringsfriheden, fordi organisationen har trukket de 50.000 kr. tilbage med henvisning til Piratgruppens nominering.

"Ved at fjerne støtten forsøger LO at kvæle debatten om ophavsret, som blandt andet Piratgruppen har været med til at starte. Det er ikke i orden. Jeg synes også, at der er for stramme regler omkring ophavsret. Hvis det, at jeg kopierer min egen cd til min MiniDisc, gør mig til piratkopist, så er det, fordi lovgivningen er forkert. Debatten om ophavsret er vigtig, og den vil jeg være med til at støtte," siger Hans Kristian Pedersen.

LO forstår ikke beskyldningerne om benspænd for ytringsfriheden. Kulturkonsulent Mogens Jensen peger på, at LO har omkring 1.500 medlemmer, der er kunstnere, og som mister penge, hvis piratkopiering bliver tilladt.

"Hvis vi bakker økonomisk op om prisfesten, betyder det indirekte, at vi bakker op om nomineringen af Piratgruppen. Det kan vi simpelthen ikke forsvare."

Informationssamfund eller uvidenhedssamfund?

LO's og Johan Schlüters fossile tankegang led dødsstødet blot nogle få år senere, da YouTube blev til. YouTube er verdens mest effektive fildelingsplatform, og det var håbløst at retsforfølge alle YouTubes brugere, selvom Johan Schlüter sikkert ville have elsket at prøve.

YouTube har om nogen demonstreret, at gratis musik er præcis det modsatte af skadeligt. På YouTube findes alverdens musik, som enhver kan lytte til ganske gratis. Samtidig er YouTube blevet det centrale medium for enhver ung kunstners bestræbelser på at markedsføre sig selv og blive kendt. Forklar mig lige, hvordan man som kunstner kan tjene penge, hvis ingen aner, hvem man er?

Jeg gemte Pernille Pangs klumme, fordi det var en enlig dissens i en nærmest øresønderrivende propagandastorm, men hun havde jo ret. Hvem ville have hørt om Lukas Graham i dag, hvis det ikke havde været for YouTube? Og handler det for gruppen alene om at tjene så mange millioner som muligt? Undersøg det selv!

Lad mig forklare dynamikken med personlige oplevelser. Min nevø var en bette knægt, da en skolekammerat gav ham en piratkopi af *Terkel i knibe* (2004), før filmen overhovedet var udkommet på DVD. Han så filmen og kom til at holde af den, så da filmen udkom på lovlig DVD, røg den på hans ønskeliste til jul.

Det er slet ikke så mærkeligt, at samme film er verdens mest piratkopierede film og den mest solgte film. For ikke så mange år siden brugte den amerikanske musikindustri formuer på at få deres kunstnere spillet i radioen, for kendskab til musikken var forudsætningen for, at folk ville købe deres plader eller gå til deres koncerter. I Danmark stod høje Koda-afgifter i vejen for radiostationer, altimens kunstnerne vandede sig. "Den manglende markedsføring i radio og tv er simpelt hen problemet for os," lød det dengang fra Danske Populærautorer.

Jeg hørte om den georgisk/britiske sangerinde Katie Melua via min bror. Det var i YouTubes unge år, men hun og hendes pladeselskab havde selv lagt en masse musikvideoer ud på YouTube, og således fandt jeg ud af, hvor smukt hun synger. Jeg har siden købt seks af hendes udgivelser på CD og DVD, og da hun kom til Danmark for at synge i DR's koncertsal, inviterede jeg hele familien med som en julegave. 25 billetter á 595 kr. Jeg tror ikke, hun tabte på at lade mig høre hendes musik ganske gratis, og hendes bugnende bankkonto tyder heller ikke på det.

Fildeling og YouTube har imidlertid ændret musikbranchen, så meget er sandt. Engang var musikbranchen styret af gigantiske selskaber, der næsten egenrådigt bestemte, hvem der ville få chancen for at bryde igennem og hvem der ikke ville. De havde forholdsvis få, men meget store kunstnere i folden. De kæmpede om at tegne milliardkontrakter med Robbie Williams, men droppede kynisk de mindre kommercielle kunstnere. En håndfuld selskaber kontrollerede det meste.

I stedet har vi fået en blomstrende musikscene, hvor mange flere kunstnere får chancen for at blive så kendte, at de kan leve af at komme ud at spille deres musik, og det skyldes i høj grad, at befolkningen fik adgang til musikken ganske gratis.

Adgangen til bibliotekerne

Officielt har bibliotekerne til formål at fremme oplysning, uddannelse og kulturel aktivitet. Udvalget af videofilm afhænger delvist af, hvad FDV og IFPI tillader, men bibliotekerne bestemmer dog selv over bøgerne. Jeg er bare ikke ret populær. Jeg har skrevet flere bøger om FDV's udlejningsmonopol og frihandelsforbuddet. Stævningen mod Domstolsstyrelsen er reelt en omhyggelig juridisk gennemgang af svindelnummeret bag importforbuddet, og den udgav jeg som bog under titlen *Domstolene under hypnose* (2009). Bogen fik følgende ord med på vejen af DBC:

“Spørgsmålet om hvorvidt videobranchen beskytter sine egne og forhindrer adgangen til specielle film til rimelige priser, kan nok have bredere interesse, men det er nok et fåtal, der vil have energi til at kæmpe sig gennem den omfattende stævning, indehaveren af Laserdisken har udtaget mod Domstolsstyrelsen.”

Bogens udsalgspris er 49 kr. inkl. moms. Bibliotekerne får forhandlerrabat, men alligevel købte det samlede danske biblioteksvæsen kun fire eksemplarer.

Vil bibliotekerne have *Den skjulte korrupsion*? Skal befolkningen have adgang til den viden, den indeholder? På læsesalen på hovedbiblioteket i Aalborg ligger magasiner, man kan tage med hjem, og jeg har spurgt, om introduktionshæftet til *Den skjulte korrupsion* må ligge i læsesalen, så folk kan tage det med hjem.

Det skal jeg ikke forvente, for mit hæfte vil blive betragtet som et partsindlæg. Men hvis Den Danske Dommerforening vil udgive et blad om voldgiftssystemets fortræffeligheder, vil det i bibliotekernes øjne have offentlighedens interesse!

Konklusioner: Hvad kan ytringsfriheden i Danmark reelt bruges til?

Den sikrer retten til at håne profeten Muhammed?	Ja
Den sikrer retten til at vise Jesus som et seksuelt menneske?	Nej
Den sikrer retten til frit at vælge mellem verdens kulturgoder?	Nej
Den sikrer retten til at bruge sit navn i sin virksomheds navn?	Nej
Den sikrer retten til at fortælle offentligheden om en forbrydelse?	Nej
Den sikrer en fri politisk debat om ophavsret?	Nej
Den sikrer en fri debat om retssamfundet Danmark?	Vi får se

Når det kommer til stykket, kan ytringsfriheden ikke bruges til så meget. Hvilke frihedsrettigheder er det helt præcis, Inger Støjberg hentyder til? VK-regeringen forbød for mange år siden spredningen af informationer fra det meste af verden, og siden har vi nærmest haft gammelsovjetiske tilstande i Danmark.

Jeg mindes George Orwell, manden bag det dystopiske fremtidssamfund i den klassiske roman og film, *1984*. Han skrev følgende: “If liberty means anything at all, it means the right to tell people what they do not want to hear.”

Er der noget, politikere ikke har lyst til at høre, er det sandheden om, hvordan de føres bag lyset af uærlige embedsmænd, og hvad der foregår ved domstolene!